

гіпоальбумінемія, г/л (31,0 та 29,1 %); підвищений вміст загального білірубіну, мкмоль/л (на 50,3 та 71,4 %); зростання активності ферментів (ОД/л) АлАТ (у 2,4 та 2 рази) та АсАТ (на 69,5 % та в 2,8 рази). Так, у інвазованих тварин виявлено запальні процеси, сенсibiliзацію, ураження печінки та недоотримання поживних речовин за рахунок трофічного впливу токсокар.

Нотоедроз проявився такими відхиленнями у гематологічних показниках котів ($p < 0,05$) як: лейкоцитоз, Г/л (на 69,3 %) та еозинофілія, % (у 3,3 рази); зміщення нейтрофільного ядра вліво до появи юних нейтрофілів, % ($4,90 \pm 0,18$ %); зниження вмісту гемоглобіну, г/л (на 17,9 %), альбуміну, г/л (на 18,2 %) та Кальцію, ммоль/л (на 13,6 %); підвищення концентрації загального білірубіну, мкмоль/л (на 84,6 %), холестерину, ммоль/л (на 43,5 %) та креатиніну, мкмоль/л (на 27,9 %); підвищення активності ферментів (ОД/л) АлАТ (у 2,8 рази), АсАТ (у 2,1 рази) та ЛФ (на 31,8 %). Так, для котів за нотоедрозу характерне генералізоване запалення, алергізація, гепато-ренальний синдром та порушення надходження поживних речовин до організму (через болочість щелеп і, як наслідок, недоїдання).

Так, усі досліджені інвазії собак і котів призводять до комплексного порушення функціонування організму тварин. Однак, специфіка цих змін залежить від морфологічних та біологічних особливостей паразитів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бахур Т. І., Побережець С. П. Зміни гематологічних показників у котів за нотоедрозу та внаслідок лікування різними способами. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.С. Гжицького. 2016. Т. 18, № 2(66). С. 3–7. <https://doi.org/10.15421/nvlvet6601>
2. Горб К. О. Сифонаптерози м'ясоїдних тварин (оглядова стаття). Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 15–16 лютого 2018 року. Полтава: ТОВ НВП "Укрпромторгсервіс", 2018. С. 71–74.
3. Бахур Т. І. Зміни гематологічних показників у білих мишей за експериментального вісцерального токсокарозу та різних методів його терапії. Вісник Житомирського національного агроєкологічного університету. 2012. № 1. Т. 3. Ч. 1. С. 15–19.
4. Антипов А. А., Бахур Т. І., Фещенко Д. В. Клинические и гематологические показатели у кошек при нотоедрозе. Ученые записки УО ВГАВМ. 2017. Т. 53. В. 1. С. 9–12.
5. Dubova, O., Duboviy, A. Hepathopathy and nephropathy in the dogs' babesiosis: pseudohepatorenal syndrome. Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Veterinary Sciences. 2018. № 20(83). P. 102–107. <https://doi.org/10.15421/nvlvet83>

УДК 619:616.995.1–036/.08:636.4

ЮЗВАК В.А., магістрантка

СОЛОВЙОВА Л.М., канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОРІВНЯННЯ ЛІКУВАЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ НЕОВЕРМУ 1 % ТА АЛЬБЕНДАЗОЛУ 10 % ЗА АСКАРОЗУ СВИНЕЙ

Встановлено, що найчастіше серед нематодозних захворювань свиней різних вікових та виробничих груп зустрічається аскароз. Екстенсивність інвазії в господарстві становила 50,2 % за інтенсивності 29,6 екз. яєць. Визначена ефективність антигельмінтиків неоверм 1 % та альбендазол 10 %, що виявилися, відповідно, на 100 % та 80 % ефективними за даної інвазії.

Ключові слова: гельмінтози, антигельмінтики, аскароз, свині.

Аскароз є досить поширеним паразитарним захворюванням на території України, в тому числі зони степу. Інвазія нематоди *Ascaris suum* завдає великих економічних збитків та призводить до зниження продуктивності свиней, якості сировини, а також до втрати племінної цінності тварин [1, 2]. Відомо, що зараження свиней відбувається аліментарно, при вживанні інвазованих кормів та води. Поросята ж заражаються при ссанні свиноматки [3, 4]. Неповноцінна годівля з дефіцитом вітамінів А, Е, D та мікроелементів підвищують ступінь зараження аскарисами, тому що тварини починають рити землю, крім того, і дощові черв'яки є резервуарними живителями нематодозу [5–7]. Тому дана тематика є актуальною для вивчення.

Метою роботи було встановити ефективність застосування препаратів з різною діючою речовиною при лікуванні аскарозу свиней в господарстві ТОВ «Фрідом Фарм Бекон», що знаходиться в с. Калинівка Каховського району Херсонської області. Для порівняння використали такі антигельмінтики як: Неоверм, що містить в 1 мл препарату 10 мг івермектину, та Альбендазол 10 % із вмістом в 100 грамах 10 грам діючої речовини – альбендазолу, решта – допоміжні речовини.

Для порівняння ефективності лікарських засобів для лікування аскарозу свиней ми сформували дві дослідні групи і одну контрольну, в кожній по 10 голів із групи дорощування (вік 2–4 місяці).

Перед експериментом ми відібрали проби фекалій для гельмінтологічного дослідження методом Фюллеборна від усіх 30 голів. Після цього провели лікування хворих свиней.

Дослідній групі № 1 задавався Неоверм 1 % перорально з водою у дозі 0,5 літра препарату на 500 літрів води одноразово, що тварини випили протягом 2 днів. Дослідній групі № 2 задавався Альбендазол 10 % у формі порошку перорально з кормом з розрахунку 1 грам на 10 кг маси тварини теж одноразово.

На 9 день експерименту знову відібрали проби фекалій та надправили на генмінтокопроовоскопічне дослідження.

Після обстеження всього поголів'я свиней господарства було виявлено, що екстенсивність інвазії (ЕЕ) в середньому по вікових і виробничих групах складала 50,2 %, причому найбільше були уражені поросята 2–4 та 4–6 -місячного віку. Інтенсивність інвазії (І) становила в середньому по групах 29,6 екземплярів яєць.

Результати діагностичного лабораторного дослідження проб фекалій свідчили про те, що всі дослідні тварини були уражені аскарисами. Ступінь екстенсивності інвазії становив 100 %, інтенсивність інвазії в дослідних і контрольній групі коливалася від 19,7 до 33,2 екземплярів яєць збудника (табл. 1).

Таблиця 1 – Ступінь ураження дослідних свиней аскарозом

Групи тварин	Кількість тварин в групі	Кількість уражених, гол.	ЕІ, у %	І, екз. яєць
Дослідна 1	10	10	100	33,2
Дослідна 2	10	10	100	28,8
Контрольна	10	10	100	19,7

ЕІ – екстенсивність інвазії; І – інтенсивність інвазії

Результати гельмінтокопроовоскопічного дослідження також показали, що після дегельмінтизації групи № 1 неовермом ефективність лікування аскарозу становила 100 % (екстенсивність, ЕЕ); ЕЕ дослідної групи № 2 після лікування альбендазолом становила 80 %. Контрольна група тварин залишилася такою ж ураженою, та кількість яєць зросла до 29,3 екз. яєць.

Висновки: 1. Господарство ТОВ Фрідом Фарм Бекон, що знаходиться в с. Калинівка Каховського району Херсонської області є неблагополучним щидо аскарозу свиней.

2. Неоверм в терапевтичних дозах виявився більш ефективним, ніж альбендазол, у лікуванні аскарозу свиней.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Sangster N.C. In: Lee DL (Ed) The biology of nematodes / N.C. Sangster, R.J. Dobson // 2001. P. 20–25.
2. Соловійова Л.М. Порівняльна ефективність лікарських засобів за аскарозу свиней / Л.М. Соловійова, В.В. Гринь // Вісник Сумського НАУ. Вип. 7(37). 2015. С. 156–159.
3. Пономар С. І. Рекомендації щодо гельмінтологічних досліджень тварин / С. І. Пономар, Н. М. Сорока, О. П. Литвиненко та ін. Біла Церква, 2008. 78 с.
4. Steenhard NR, Jungersen G, Kokotovic B, Beshah E, Dawson HD, et al. (2009), *Ascaris suum* infection negatively affects the response to a *Mycoplasma hyopneumoniae* vaccination and subsequent challenge infection in pigs. *Vaccine* 27: 5161–5169.
5. Довідник з диференціювання збудників інвазійних хвороб тварин / Пономар С.І., Гончаренко В.П., Соловійова Л.М.; за ред. С.І. Пономаря. К.: Аграрна освіта, 2010. 327с.

6. Бусол В. А. Структура эпизоотического процесса / В. А. Бусол, Л. В. Коваленко // Ветеринарна медицина : міжвід. темат. Наук. зб. Харків: 2005. Вип. 85. Т. 1. С. 175–179.

7. Красочко П.А. Болезни сельскохозяйственных животных / П.А. Красочко. Мн.: ПЧУП «Бизнесофсет», 2005. 509 с.

УДК 619:616.95.429.1:636.7

ШМЕГЕЛЬСЬКИЙ О.В., магістрант

Науковий керівник – **СОЛОВІЙОВА Л.М.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

СРОХІНА О.М., викладач вищої категорії

Технологічно-економічного коледжу БНАУ

ДІАГНОСТИЧНІ ТА ТЕРАПЕВТИЧНІ ЗАХОДИ ЗА ДЕМОДЕКОЗУ СОБАК

Клінічно демодекоз проявлявся в лускатій (легкій) і пустульозній (тяжкій) формах. На початку захворювання відмічали місцеві ураження на голові: випадіння шерсті, почервоніння шкіри, її зморшкуватість, вкривання лусочками, тріскання, на поверхні з'являлася сукровиця. З часом у шкірі формувалися горбики, заповнені гноем та кліщами. Застосування дектомаксу у комплексі з патогенетичною терапією призвело до одужання собак.

Ключові слова: демодекоз, собаки, кліщі, дектомакс, хлоргексидин, тіопротектин.

Одним із поширених паразитарних захворювань собак є демодекоз, що викликається кліщем *Demodex canis*. Кліщі демодекси дрібні, розміром від 0,16 до 0,28 мм., яйця овальної або веретеноподібної форми, вкриті ніжною, прозорою оболонкою [1].

Demodex canis має такі стадії розвитку: яйце, личинка, німфа і імаго. Зараження демодекозом собак відбувається контактним і лише статевозрілими формами кліща, які вибираються з фолікулів на поверхню шкіри і активно пересуваються по ній [2].

До демодекозу найбільш сприйнятливі цуценята у віці від 2 місяців до року. У собак, старших за 2 роки, демодекоз зустрічається рідше і перебігає, зазвичай, у легкій формі. Поодинокі випадки хвороби також відмічаються у 1–2-місячних цуценят [2, 3].

Більшість хворих демодекозом собак є чистопорідними. Найчастіше захворювання реєструють у собак короткошерстих порід: мопсів, стаффордширських тер'єрів, ротвейлерів, німецької вівчарки, пітбультер'єрів і такс [4, 5].

З метою вивчення діагностики демодекозу собак було проведено аналіз літератури та застосовано методи лабораторної мікроскопічної діагностики зішкрібів. Було обстежено 3 домашні тварини, господарі яких зверталися за допомогою у ФОП «Громадський А.П.» м. Києва зі скаргами на облісіння та висипання на шкірі собак.

Клінічно за демодекозу характерною була наявність округлих, безволосих ділянок шкіри величиною від 1 до 20 мм в діаметрі, розташованих на надбрівних дугах, лобі, носі, губах та кінцівках. В уражених ділянках шерсть випадала, шкіра була суха, вкрита дрібними лусочками сірого кольору. Свербіж був відсутній або слабовиражений.

Скальпелем відбирали вміст пустул. Отриманий матеріал поміщали на предметне скло, додавали подвійну за об'ємом кількість вазелінового масла, ретельно розмішували, накривали іншим склом та досліджували за малого збільшення мікроскопа.

З метою лікування хворим собакам було застосовано наступні препарати:

1. «Дектомакс (50 мл)» Pfizer (США). Це стерильний розчин для ін'єкцій безбарвний або жовтуватого кольору. Препарат з широким спектром дії по відношенню до паразитів. Містить 1 % дорамектину і розчинник – суміш етилолеат та кунжутна олія. Собакам застосовували у дозі 1 мл/33кг живої маси тварини, 1 раз на 7 днів. Курс лікування становив 4–6 разів у залежності від результатів мікроскопічного дослідження зішкрібів.